

Motion till riksdagen 2023/24:2107

av **Jesper Skalberg Karlsson och Louise Meijer (båda M)**

Statens företag

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att sälja Vasallen AB och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att sälja Svevia AB och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att sälja Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör se över möjligheten att sälja sitt innehav i Sweden House och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Vasallen AB är ett helägt statligt aktiebolag som är verksamt på den svenska fastighetsmarknaden. Sedan 1997 har bolaget varit operativt och arbetat med fastighetsutveckling. Verksamheten är fokuserad till att äga, omvandla, förvalta och utveckla regementen som Försvarmakten beslutat att sluta vidmakthålla. Bolaget har sedan starten förvärvat 24 tidigare försvarsanläggningar, varav merparten är sålda.

Efter att riksdagen antagit en ny och välkommen position angående det svenska försvaret har antalet försvarsnedläggningar minskat. Vasallen AB har därför påbörjat en avveckling av bolaget genom att sälja merparten av tillgångarna. Man har dock kvar verksamhet på ett antal före detta garnisonsorter.

Tiden är kommen för att avsluta statens engagemang i Vasallen AB. Därför bör man se över möjligheten att låta de kvarvarande fastigheterna säljas på den öppna marknaden eller gå upp i Fortifikationsverkets ägande. Detta bör ges regeringen till känna.

Svevia AB är ett helägt statligt aktiebolag som är verksamt på den svenska infrastrukturmarknaden. Bolaget är Sveriges största inom drift och underhåll samt Sveriges

fjärde största väg- och anläggningsföretag. Omsättningen ligger på omkring 11 miljarder kronor och bolaget har cirka 2 200 anställda.

Verksamheten är blandad. Man har divisioner som fokuserar på exempelvis underhåll av vägar, marksanering och stentäkter. Det finns också uthyrning av fordon, maskiner och bodar – samt kontor och verkstäder. Kort sagt verkar Svevia AB på flera privata marknader, trots att det inte finns särskilda skäl för att staten ska bedriva affärsverksamhet inom dessa fält.

Staten bör inte ha en långtgående närvaro på privata marknader där det inte finns särskilda skäl. Man kan argumentera för att bygg- och anläggningsbranschen har vissa utmaningar kopplade till oligopolliknande situationer. Men de löses knappast genom att staten själv är den största privata aktören. Slutsatsen blir rimligtvis att man bör se över möjligheten att sälja Svevia AB. En sådan förbehållslös undersökning bör bland annat ge svar på när den önskvärda tidpunkten infinner sig för försäljning samt i hur stora delar bolaget kan säljas för att undvika nya oligopol. Man bör också se över om hela verksamheten kan bli privat eller om vissa delar bör sortera under en lämplig myndighet. Detta bör ges regeringen till känna.

Statens Bostadsfinansieringsaktiebolag (SBAB) är ett helägt statligt aktiebolag som är verksamt på den svenska bolånemarknaden. Sedan 1985 har bolaget varit operativt och 1991 påbörjade man den konkurrensutsatta utlåningen, då SBAB fick rätt att lämna bottenlån i konkurrens med andra långgivare. Under 2000-talet har det statliga aktiebolaget utökat sin verksamhet till att omfatta bland annat sparande till privatpersoner samt inlåning till företag och bostadsrättsföreningar.

Kort sagt är SBAB en statlig aktör som tar sig an en allt större roll på en privat marknad. Det är en riskfylld strategi. Staten bör inte ha en långtgående närvaro på privata marknader där det inte finns särskilda skäl. Man kan argumentera för att bostadsmarknaden och bolånemarknaden har vissa brister – och att staten bör intervensera. Det är dock viktigt att belysa att staten står för både den robusta övervakningen och kontrollerandet av kreditmarknaden, samtidigt som man agerar aktör genom SBAB.

Sådana upplägg, där man kan säga att staten är både spelare och domare, bör undvikas. Därför bör man se över möjligheten att sälja SBAB. En sådan förbehållslös undersökning bör bland annat ge svar på när den önskvärda tidpunkten för försäljning infinner sig samt i hur stora delar bolaget kan säljas för att undvika oligopol. Detta bör ges regeringen till känna.

Aktiebolaget Svensk Bilprovning, i folkmun kallat Bilprovningen, är ett helägt statligt aktiebolag som utför kontrollbesiktningar och registreringsbesiktningar av motorfordon och släpfordon i Sverige. Företaget har omkring 100 stationer i landet och har funnits på den svenska marknaden sedan 1963.

Sedan år 2010 har inte Aktiebolaget Svensk Bilprovning längre monopol på besiktningar i Sverige. Genom åren har nya aktörer tillkommit och delar av Aktiebolaget Svensk Bilprovning knoppats av, exempelvis 2013 när bolaget delades i två och 48 procent överfördes till holdingbolaget FBYB Holding.

I takt med att marknaden för besiktningar vuxit och mognat har behovet av ett helägt svenskt besiktningsföretag minskat betydligt. Därför bör man se över möjligheten att sälja Aktiebolaget Svensk Bilprovning. En sådan förbehållslös undersökning bör bland annat ge svar på när den önskvärda tidpunkten för försäljning infinner sig, om bolaget ska säljas helt eller i delar samt om det behövs kompletterande åtgärder för att säkra tillgång till besiktningsstationer i hela landet. Detta bör ges regeringen till känna.

A/O Sweden House, Sverigehuset, är ett ryskt aktiebolag som delägs av den svenska staten. Bolaget bildades år 1994 och har som huvudsaklig uppgift att förvalta Sverigehuset i Sankt Petersburg, som innehåller officiella, kulturella och kommersiella funktioner. Huset har ungefär 4 500 kvadratmeter yta för uthyrning.

Sverigehuset har tillkommit för att stärka relationen och utveckla samarbetet med Ryssland. Efter Rysslands invasion av Ukraina står det klart att någon utvecklad relation med landet inte ligger i svenskt intresse. Att deläga fastigheter med staden Sankt Petersburg faller på sin egen orimlighet.

Därför bör man se över möjligheten att avsluta det projekt som Sweden House har varit. En sådan förbehållslös undersökning bör bland annat ge svar på hur Utrikesdepartementets eventuella lokalbehov kan tillgodoses i framtiden, givet att det är en av de större hyresgästerna. Detta bör ges regeringen till känna.

Jesper Skalberg Karlsson (M)

Louise Meijer (M)